

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor Zygmunt Trzebiński.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca Antoni Siennicki.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronicy IV-ej.

Cena 3 kop.

PIWO SKIERNIEWICKIE na Wystawie w Częstochowie nagrodzone
Wielkim Złotym Medalem
Sprzedaż: Pawilon Główny: SKŁAD Częstochowa Mała 16 tel: 320

W teatrze miejscowym Wielkie Animatograficzne przedstawienie

Zmiana programu
DWA RAZY w tygodniu

Obrazy wprost otrzymane z fabryk Paryskich zdjęć z ostatnich nowości.
Oddział I. 1) **Studienne źródło na górze Ulluguru** (z natury w kolorach) 2) **Idealna para** (komiczne) Oddział II. 3) **Bukiet bzu** (tragiedja)
4) **Polykacz szpad** (zdjęcie z natury) Oddział III. 5) **Druga część Czarnej ręki** (dramat) Nad program! **Napoleon Bonaparte.** (w dwóch od-
działach w kolorach)

Początek w soboty i święta od godz. 3 po poł., a w dnie powszednie od godz. 5 po południu.

Dyrektor B. Zarzecki;

Browar FR. BRAUŃSKIEGO w Piotrkowie

(Złoty medal)

Poleca piwa: **Pilzeńskie, Ciemne, Bawarskie**
Sprzedaż na wystawie, w restauracji „Pod Kogutkiem“ Reprezentuje w Częstochowie
ul. Krakowska № 28 **Spółka Chrześcijańska.**

682-3-2

Teatr na Wystawie

w Czwartek dnia 23 Września 1909 r.

Benefis Maryi Przybyłko

pierwszy raz:

Złodziej

Sztuka Henryka Bernsteina.

„Grana będzie tylko raz
jeden“

Bileta wolnego wejścia w dniu benefisu
nie będą ważne.

Początek o godz. 7 i pół

Wschód słońca: o g. 5 m. 43.
Zachód „ „ „ 3.
Ubyło dnia 4 godz. 25 min.
Daty historyczne: 1462 r. Zwycięstwo polaków
nad krzyżakami pod Puckiem.

Najwytworniejszy likier francuski

Triple sec

Cointreau

(biały, złoty)

FAWORYZOWANY NA DWORACH
EUROPEJSKICH. 738

Hakata w Galicji.

Znany ze swojej nienawiści do Polaków „Deutsches Volksblatt für Galizien“ zawiesił — chętnie zapewne — „wielkie“ artykuły przeciwpolskie, a natomiast prowadzi kraczącą robotę w uwa-
gach, przytoczonych do różnych wiadomości z galicyjskich kolonii niemieckich. A ten sposób gadzinowej roboty jest bezsprzecznie gorszy, niż pro-

paganda za pomocą pełnych kłamstw i obudy odezów i artykułów wstępnych. Dowiadujemy się tedy, że ta najnow-
sza praca odbywa się w Galicji z wy-
trwałością, na jaką my się zdobyć nie
umiemy. W każdej niemal kolonii nie-
mieckiej urządziła się „patriotyczna“, a
różnej hakatystyczne zebrania i uro-
czystości, na których niemiecki nauczy-
ciel wędrowny wygłasza mowy, podnie-
cające zaczełość niemiecką. Dowia-
dujemy się dalej, że „Związek nauczy-
cieli niemieckich w Galicji“, założony
w lipcu w Nowym Sączu, przyłączył
się do ogólnego „Niemiec“, austria-
ckiego związku“ i oddał się zupełnie
na usługi jego wszechniemieckiej pro-
pagandzie. W zamian za to organ te-
go związku austriackiego z wielkim
nżnaniem pisze o „patrietyzmie“ nie-
mieckich galicyjskich nauczycieli i mę-
dzy innymi tak się do nich odzywa:

„Związek nasz zamierza was użyć
do wielkiego zadania: macie stać się a-
postołami narodo- o niemieckiego ducha
i charakteru w Galicji, nieugiętymi po-
dporami niemieczyzny w tym kraju ko-
ronnym.

„Volksblatt“ nie pisze już wogóle o
„Niemcach galicyjskich“, lecz o „ludzie
niemieckim w Galicji“ — „deutsches Volk
in Galizien“, a w ostatnim numerze
podnosi z naciskiem, że ten lud nie-
miecki „zdobył sobie prawo do ziemi
galicyjskiej krwią i ciałem“ („mit Fleisch
und Blut“).

Kracząc robotę uprawia się w tym
numerze w rozmaitej formie. Nasam-
przód za pomocą denuncjacji. I tak
denuncjuje się pewnego polskiego ur-
zędnika kolejowego w Borystawiu, że
nie chciał podwładnemu sobie niemie-
ckiemu robotnikowi podpisać niemie-
ckiego podania do dyrekcji o zniżkę ce-
ny biletu jazdy, „co przecierzył było jego

obowiązkiem“. I odmowę tą piętnuje
się jako „brutalne pogwałcenie praw
biednego Niemca w Galicji“ — Tak sa-
mo denuncjuje się owego księdza, że z
ambony zachęcił Niemców, ażeby po-
sługiwali się językiem polskim. Wiele
znamienny jest, przytoczony w kore-
spondencji z „Beckersdorfu“, list pe-
wnego „bodego Niemca z kolonii tej
pochodzącego, lecz obecnie zamieszka-
łego w czysto polskim mieście. Uo-
lawa on w liście tym wystosowanym
do „braci Niemców w Bekersdorfie“,
a pisanym po polsku (!). że rodzice
nie nauczyli go pisać po niemiecku,
mimo to wzywa on „braci“ tamtejszych,
aby bronili swą niemieczyznę i nie p-
zwolili się spolonizować. Polskość wy-
gadza się w artykułach o polskiej go-
spodarce w magistracie warszawskim —
i chwali się nowego kanclerza Rzeszy
niemieckiej, że przyrzekł uprawiać dalej
politykę przeciwpolską.

Ze mimo rzekomego ucisku w Ga-
licji, osiadłym tam Niemcom dobrze
się dzieje, że czują się szczęśliwymi,
niż pod opieką wielkiego „Vaterlandu“
— dowodzi korespondencja z kolonii Rei-
chshau, w której przytoczone są zale
Niemców tamtejszych, wywabionych do
Ameryki i na osady komisji koloniza-
cyjnej w zaborze pruskim. Niemcy ci
skarżą się, że nie czują się tam szczę-
śliwymi i tęsknią za swoją ojczyzną
galicyjską!

Ze wszystkich tych korespondencji
z poszczególnych kolonii niemieckich
w Galicji wynika, że ruch wszechnie-
miecki w kraju, wskutek tej propagandy
wznaga się, że krzewi go już, między
innymi, 120 nauczycieli niemieckich i
że — właściwie już dziś, dzięki niezara-
dności polskiej — mamy kwestję nie-
miecką w Galicji.

Lekarz-Dentysta 20

Michał Grejniec

Powrócił

poleca № 1 swego Wydawnictwa
Popularnego p. t.

„Ogólne zasady pielęgnowania zę-
bów i jamy ustnej“ cena 5 i 10 k.
ządać w księgarniach lub wprost od
autora i wydawcy w Częstochowie,
1 Aleja Nr. 10.

Kupującym w większych ilościach —
znaczące ustępstwo.

Lubelskie Biuro Leśne

leśników puławiańców.

Tadeusza Luczyńskiego i Konrada Edel-
mana w Lublinie, ul. Krak. Przedmie-
ście № 70, przyjmuje i załatwia szyb-
ko i tanio: sprawy Komitetowe i Ser-
witutowe.

Podjął się urządzić prawidłowych gos-
podarstw leśnych, szkolenia leśny, zakłada
szkółki leśne, prowadzi uprawy leśne, pod-
ręczniczy i ułatwia sprzedaż poręb leśnych
i całych drzewostanów, oraz podejmuje się
wzweleżkich innych robót wchodzących w zakres
leśnictwa. 406

Kalendarzyk.

—c00—

Dziś: Tekli P. M.—Bożysława.
Jutro: N. M. P. od wyk. niewolników—Homira

Fabryka wyrobów cementowych majątku „OSTROWY“
J. C. W. Wielkiego Księcia **Michała Aleksandrowicza.**
Adres poczty i telegr. **Kłobuck, gub. Piotrkowska**
Wyroby: dachówki, rur różnych wymiarów i form cegły płyt podłogowych i trotuarowych, różne upiększenia fasad i t. d.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
Częstochowa, Aleja III-cia, dom własny.
Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski
Założony w roku 1878 WYKONYWA: RZEZBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJE. Telefon № 260.

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13.
Telefon № 1.

Polecają: Na składzie; Kwas węglowy w balonach, dla wyrobu wód
gazowych i dla restauracji po cenach fabrycznych węże gumowe, parcia-
ne płyty gumowe i azbestowe, pakuuki różnych konstrukcji.

Projekt założenia stałych pół pokazowych w Częstochowie.

W „Ziemi Lubelskiej” czytamy: „Wracam z Częstochowy, gdzie główną moją uwagę zwróciły półka doświadczalne, dlatego mianowicie, że z nadzwyczajnym zajęciem i ciekawością oglądali je reszta włościańska. Wielki jest zasługa prelegentów, — choć na własnym mównicy, było ich za mało, — którzy w dusznych włościańskich obudziły tak wielkie zaciekawienie i dążność do postępu.

„Jednakże jednorazowy pokaz wystarczył tu nie może, należałoby go powtarzać i utrzymywać. Częstochowa, gromadząca rok rocznie liczne rzesze włościańskie, jest, według mego zdania, najodpowiedniejszym miejscem, gdzie by można urządzić stałe półki pokazowe, niezmiernie tu wpływają na postęp rolnictwa i powiększenie dobrobytu u włościan, przez szerzenie racjonalnych sposobów gospodarowania, oraz rozpowszechnienia wiedzy sztucznych nawozów, polećka bowiem stałyby wskazywały dobroczynne skutki racjonalnej uprawy i nawożenia. Częstochowa nie tylko się do tego nadaje, ale o ile wiem, ma z zapasu s. p. Łuczyńskiego do rozporządzenia dom z obszernym placem. Gdyby nadto zebrać fundusz na dokupienie więcej ziemi, założenie oraz utrzymanie stałe półek pokazowych, byłoby to godnym pamiętelnym wystawą Częstochowskiej.

„Jeżeli ten projekt zyska aprobatę Towarzystwa Rolniczych i społeczeństwa, pierwszy cfiaruje na ten cel sto rubli.

„Rzucając tę myśl, sądzę że wielu ją podniesie i przy Boskiej pomocy w czyn zamieni.

Kwiaty Sobieszczańskie.

Z prasy rosyjskiej.

Mieszkiw wystąpił w „Now. Wr.” z artykułem, w którym stanowczo oświadcza, iż armia rosyjska zmanieje, jeżeli Rosja nie zdecyduje się na jakąś wojnę. Tylko „wojna zwycięzca” może uratować Rosję od ostatecznego upadku, przeto rząd powinien przygotować armię do tej wojny, której przegrana niepotrzebna będzie wywołać szacunek, gdyż „jest ona nieunikniona w najbliższym czasie”. Jaką wojnę ma p. Mieszkiw na myśli, tego nie mówi.

Szczyt marzeń związkowców. „Roskoje Znamy” zaleca kandydata na posła do Dumy państwowej z Petersburga, p. Bulsela. Organ związku narodu rosyjskiego zachwala swego kandydata jak następuje: „On w lot zatknął gardło Miłukowowi, zmusi — jak poprzędno — do ogolenia pół głowy Karaulowowi i zaprotęguje Zacharowa II na szubienicę.”

Spór o kajdany. „Now. Ruś” polemizując z gazetą „Now. Wr.” o to, czy sprawa o zabójstwo Herzensteina może być przeniesiona do sądu rosyjskiego pisze, że „Now. Wr.” za główny powód przeniesienia sprawy uważa to, że w Finlandji oskarżonym nakładają kajdany. „Oczywiście — pisze „Now. Ruś” — jest to przeżytek barbarzyński i trzeba dążyć do jego skasowania. Ale kiedy „Now. Wr.” gorąco potępia kajdany finlandzkie, wyjada ją zapytać: dlaczego zapomina ono o prawdziwie rosyjskich, ostrych kajdanach.

W tych dniach cała prasa niezależna zamieszcza opowiadanie świadka-obroncy p. Bernsteina, o pewnym procesie na prowincji, gdzie wszyscy pod sądni zostali przywiezieni do sali sądowej, skutki w jedne wspólne kajdany na sposób wschodni, tak że kiedy jeden z nich wstawał, odpowiadając sądowi, wszyscy inni musieli wstawać z nim razem.

WYSTAWA przemysłu i rolnictwa.

Wynik sążeń w grupie oświetlenia.

Przy składzie sędziów pp.: Władysław Grabowski, pom. inspektora oświetlenia gazowego Warszawy, Adamie Świętochowski, inżyn. nac. IV dystansu kolei węd. Mięczyński, Potaryski, prof. szkoły techn. Edmundzie Telakowski, inż. techn., byli następujący.

Przyznano nagrody:

Medal złoty:
Firmie Adolf Zawistowski — za własny pomysł, i wyrób gorliwą dążnością do udoskonalenia lamp naftowo — żarowych. Przedstawiciel p. Z. Ryński, firma Henryk Łaguna.

Medal srebrny wielki:
Firmie „Promień” — za wprowadzenie oświetlenia naftowo żarowego w kraju i wieloletnią działalność w kierunku rozpowszechnienia tegoż.

Medal srebrny mały:
Firmie „Aurora” — za wprowadzenie oświetlenia gazolinowego i zapoczątkowania wyrobu lamp własnych

Wycieczki.

Wycieczkę do Częstochowy urządziła S-koja wycieczkowa krakowskiego „Ogniska nauczycielskiego” celem zwiedzenia klasztoru Jasnogórskiego i wystawy przemysłowo-rolniczej. Wyjazd z Krakowa w sobotę dn. 25 września o g. 2 m. 55 pp. odjazd z Częstochowy pociągiem popiesznym w niedzielę 26 września o godz. 7 min. 26 wieczorem.

Zapowiedziana wycieczka zbiorową członków Stowarzyszenia kupców polskich z Warszawy do Częstochowy, z d. 25 i 26, przeniesiono na d. 26 i 27 bm., wyjazd zatem nastąpi w d. 25, to jest we wtorek, o godzinie 12-iej w nocy.

Wycieczka szkoły handlowej z Tomaszowa.

Wycieczka, złożona z uczni szkoły handlowej w liczbie 70 osób pod przewodnictwem dyrektora p. Zawadzkiego oraz prof. pp. Jarnowicza i Gramsa, zjechała wystawę jak również klasztor i skarbiec.

Pensja żeńska z Tomaszowa.

Pod kierunkiem swej przetożonej p. Kurosz oraz pp. prof. Jastrzębskiego i Róskiego przybyli uczeni w liczbie 30 osób w celu zwiedzenia klasztoru Jasnogórskiego z jego osobliwościami, jak również wystawy. Korzystając ze wskazówek swych przewodniczących z wielkim zajęciem zwiedzały uczenice wystawę.

W celu zwiedzenia miasta, klasztoru Jasnogórskiego oraz wystawy, przybyła wczoraj do Częstochowy wycieczka w liczbie 120 osób, złożona z uczniów i uczenic szkoły handlowej z Pabjanic, na czele z dyrektorem tejże szkoły, p. Lipskim, oraz zarządem szkoły i ciałem pedagogicznym w osobach pp. Mjśkowskiej, Sochańskiej, Sawickiej, wajszychowej, Berkwerdten, Piatkowski, Wiśniewskim i Radwanskim. Korzystając z objaśnień tak swiatłych i licznych swych przewodników, z wielką korzyścią dla młodocianych umysłów spędzono czas na wystawie, podziwiając potęgę woli i czynu, które do takich rezultatów w połączeniu z wiedzą doprowadzić mogą.

Dziś po nabożeństwie przed ołtarzem Matki Bożej zwiędzi młodzież skarbiec, poczem powróci do zajęć szkolnych.

Kronika.

Z ruchu pątniczego. Wczoraj przybyli na Jasną Górę między innymi następujące kompanie: Z gub. Kieleckiej, z pow. miechów. Z Poręby Górnej — 200 osób, z ks. Landaniskim na czele. Przewodnik Michał Pajkik.

Z gub. Radomskiej, z Sandomierza, — 400 osób, pod przew. ks. kanonika Antoniego Rawery.

Kompanie pod figurą, podniosłemi słowami przywitał O. Alfons.

Z gub. Warszawskiej, z Grójca i okolice, połączone kompanie w liczbie osób 300.

Na czele pielgrzymki postępowali ks. Wiczożak (główny kierownik) z Grójce, ks. Jan Pętkowski z Jasienicy, ks. Wojciech Brynda z par. Lawicyz, ks. Gruchalski z par. Belska, ks. Majewski z Lipia, ks. Jan Soltyszewski z Ostrołęki, z połączonych parafji: Wrzeszczawa, Drwałowa, Pieczyska, Warceka, Chojnowa, Prażmowa i Woroza, ks. Władysław Brantkowski.

U stóp Jasnej Góry kompanię przywitał serdecznie słowy o. pauli Przędziński.

Poczem, przy dźwiękach orkiestry popłynęły fale rozmodlonych pielgrzymów — do stóp Najświętszej Maryi Panny.

— Zgubiona portmonetka. Wczoraj, w godzinach popołudniowych, p. Józef Samsonowicz (ul. Tea tralna), zgubił portmonetkę złota, czarną, w której oprócz 15 rb. gotówki, znajdował się dowód tymczasowy tożsamości i półpasek, wydane na imię D. Samsonowicza; weksel na 200 rubli H. Dawidowicza, płatny 6 sierpnia r. 1910. (№ wekslu 212), oraz kwit na 200 rb. wydany przez p. Rychtera, dyrektora bawiącego obecnie w Częstochowie cyrku.

W razie znalezienia wyżej wspomnianej portmonetki, właściciel prosi o złożenie jej w naszej redakcji, zaznaczając jednocześnie, że pieniądze w gotówce (15 rb.) znalazła może zatrzymać dla siebie, jako wynagrodzenie.

Stosowne zastrzeżenia poczyniono.

— Pobicie cherego umysłowo. Wczoraj, jak nam opowiadał pewien świadek, w godzinach rannych na placu, koło t. z. „Kacapskiego mostu” dwóch ludzi pobito i poraniło cherego umysłowo, byłego robotnika fabryki „Wulkan” Jana Rajczyka.

Pretekstem do znęcania się nad nieszczęśliwym, było podobno rzucenie kamieniem na żonę jednego z napastników.

Pomijając zwierzy czyn, jakiego dopuścili się dwaj ci „panowie”, zaznaczymy musimy, że już we wczorajszym numerze naszego pisma, zwracaliśmy uwagę odnośnych władz, aby nieszczęśliwego Rajczyka umieścić w odpowiednim zakładzie.

— Pożar. Wczoraj o g. 4 nad ranem, przy ul. Ogrodowej № 19 wybuchł pożar, na poddaszu 2 piętrowego domu.

W pół godziny przybyła miejscowa straż ogniowa ochotni, i po dwóch godzinach ogień gaszono zupełnie. Podczas akcji gaszenia, topornicy zmuszeni byli zerwać pokrycie dachu. Straty stosunkowo niewielkie. Podczas ratowania płonącego domu odznaczyli się energią i umiejętnością kierowniczą: pomocnik komendanta p. Nowicki, naczelnik IV oddziału p. Józef Zubrowski i p. Bolesław Nowakowski.

— Aresztowania. Wczorajszej nocy, oddział policji, pod dowództwem pome. komisarza I cyrku, obchodząc rand nocny, aresztował dwie pijanych, a mianowicie: Stefana Tymceckiego i Józefę Kiliński.

Innych aresztowań nie było.

— Kontrolerzy tajni. Wobec ciągłych nadużyć z biletami służbowymi i jeżdżenia podróżnymi bez biletów, ministerjum komunikacji zawiadomiło zarząd kolei południowo-wschodnich, że, od d. 14 go b. m., na wszystkich kolejach w państwie wydelegowano kontrolerów tajnych, którzy, oprócz sprawdzania działalności przyrządów kontrolerskich i kontrolerów pociągów, będą rewidowali działalność pracujących w służbach poborów i handlowej, tudzież osób, wydających bilety bezpłatne. Określonego miejsca zamieszkania tajni kontrolerowie nie będą posiadali. O przybyciu ich na koleje nie będą zawiadamiani nawet naczelnicy tych kolei.

— Z prasy żydowskiej. „Id. Tagel” otrzymał wiadomość, że „na dworzec” rabina — cadyka w Górze Kalwaryj wywarły nader przygnębiające wrażenie wypadki, które zaszły podczas wielkiego zjazdu „cha sydów” na Nowy Rok żydowski. Podczas uczytu rabinowej mianowicie zachorował nagle przybyły z Podgórz pod Krakowem, drukarz S. Dajcer, który zmarł niebawem.

W czasie drugiej uczytu znowu zachorował jakiś młody małżonek, którego z trudnością uratowano.

Krótka tam też różne pogłoski o napażdzie bandyckim na kasę żelazną, w której przyjezdni chasydy chowają pieniądze, ponieważ nie wolno ich mieć przy sobie w sobotę i święto. Policja śledczą z Warszawy zajęła się tym napadem.

— Uczczenie działalności. „Medycyna” celem uczczenia 50-letniej działalności lekarskiej d-ra Juliana Majkowskiego ogłasza konkurs na najlepszą pracę oryginalną z dziedziny medycyny.

Termin nadsyłania prac upływa d. 1 listopada rb. a nagroda wynosi rb. 100.

— Ułga dla komiwojażerów. Ministerjum handlu postanowiło ułatwić komiwojażerom zwdom objazd wewnętrznych gubernij Cesarstwa. W tym celu otrzymywać oni będą świa-

decko, dające prawo dłuższego pobytu wszędzie tam, gdzie innym żydom wolno mieszkać niewolno.

Korespondencje.

Z Myszkowa. — Zatrzymanie pociągu. Onegdaj, pociąg wychodzący z Częstochowy o g. 5 m. 55 wieczorem, stał nagle zatrzymany między stacjami Myszków a Zawiercie, koło posterunku „Nierada”.

Przerazeni pasażerowie cisnęli się do okien i drzwi wagonów, chcąc dowiedzieć się przyczyny gwałtownego zahamowania pociągu.

Jak się okazało, przyczyną były figle pasażerów bydło, którzy „zartując” w świetle zatrzymali pociąg.

Po 10-minutowym postoju, pociąg ruszył w dalszą drogę. Wdrożono śledczą.

Z Piotrkowa. — Podstępne odebranie 15 tysięcy. W miejscowej kasie gubernialnej znajdowała się suma 15.000 rb., jako własność slikiwskiego przedsiębiorstwa pod firmą Goldman i S-ka w Łodzi, do odebrania której upoważnieni byli dwaj adwokat przysięgli z Warszawy.

Przed miesiącem, jeden z adwokatów przestał do Piotrkowa podania, żądając swy pieniądze przestane były do Warszawy, przyczem dotychczas wyrok warszawskiego sądu, nakazujący wydanie pieniędzy adwokatom O. lub K. Uplynęły dwa dni i tygodnie a w domości nie było.

Tymczasem sąd w Warszawie otrzymał zawiadomienie że 15.000 rb. zostały doręczone adwokatowi O., który kilkakrotnie robił odnośne starania i złożył wszelkie dowody.

Po sprawdzeniu, okazało się, że pieniądze wstydliwie zostały wydane jakimś osobnikom, który podał się za adwokata O. Później, na poręczenie żądania, złożył wyrok sądu warszawskiego, nakazujący wydanie pieniędzy, jak również świadectwo, stwierdzające jego osobistość, t. j. na imię adwokata O.

Wszystkie dokumenty, jak się okazało, były sfałszowane. Oszust miał wygląd senicki, robił wrażenie inteligentnego człowieka, ubrany był we frak z odznaką uniwersytecką. Szczegóły śledztwa trzymamy są w ścisłej tajemnicy.

Z Łodzi. — Sprawozdanie łódzkiego chrześcijańskiego T-stwa dobroczynności na r. 1908 wykazuje w dochodach rb. 63.292, w wydatkach zaś 46.769 rb. Stan majątkowy wyrażał się w cyfrze 609.503 rb.

— Wygłoszone odczyty w domu modlitwy baptystów gromadzą licznych słuchaczy. Wczoraj znowu zgromadziło się przeszło 1000 osób, aby wysłuchać odczytu misjonarzy Lewertoffa i Landsmana na temat „Chrystus i żydzi”.

— Zarząd fabryki Fr. Kindermanna ogłosił, iż przedalnia będzie zamknięta wobec żądania tkaczy podwyżki płacy zarobkowej.

— Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego zjeżdża w d. 6 października na 3-dniową kadencję.

— Na pustym placu przy ul. Dzielnej znaleziono zwłoki kobiety, które uległy już rozkładowi, ze śladami mordu. Przy trupie nie znaleziono żadnych dowodów osobistych.

— Ruch strajkowy. W tkalni Mlekkiego (Długa № 118) 40-tu robotników zażądało podwyższenia płacy zarobkowej o 20 proc. z dwutygodniowym wypowiedzeniem, iż w razie odmowy opuszczą zajęcie.

— W tkalni Franciszka Kindermanna (Łąkowa № 2) tkacze, z powodu odmowy podwyższenia płacy zarobkowej, wymówili na 2 tyg. zajęcie.

Obecnie zarząd fabryki wywiesił w przedalniu (Benedykta № 17) ogłoszenie zawiadamiające robotników, w liczbie 97, że skutkiem wymownienia pracy przez tkaczy, przedalnia będzie zamknięta.

— W fabryce Epsteina robotnicy porzucili wczoraj zajęcie nie otrzymawszy żądanej podwyżki. Też samo uczynili tkacze w liczbie 200 w fabryce Karola Benichsa.

— Niędzy samobójca. Syn sekretarza teatru polskiego, 20 letni Stefan Maliszewski, w celu pobawienia się życia, powróciwszy wczoraj do domu, wyjął rewolwer małego kalibru i skierowawszy lufę w głowę, wystrzelił. Kula utknęła w szczękę. Wez-

Sukna i Korty
Szkolna Nr 9 I piętro.

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów osób nerwowych i starców. Fosmoza zapewnia prawidłowy rozwój krwi kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rosnienia.
Liczne opinie P. p. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołącza się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i skład. aptecznych.
Cena pudełka rb 1. 944

Rozkład jazdy pociągów L E T N I

Pociągi przychodzą do Częstochowy
od strony Warszawy:
o godz. 4.11 7.20, 11.37, 2.37, 5.41, 6.39, 6.00, 7.00 12.20, 9.02
od strony Granicy:
o godz. 2.44, 9.42, 3.36, 11.18, 6.34, 1.52, 9.13, 1.51, 5.50
Pociągi odchodzą z Częstochowy
ku Warszawie:
o godz. 2.52, 9.50, 3.46, 11.30, 6.42, 2.02, 9.25, 5.25, 12.11
ku Granicy:
o godz. 4.19, 7.26, 11.47, 2.45, 5.53, 6.51, 9.10, 9.22, 4.25

SKŁAD FABRYCZNY
T-wa „Prowodnik“
w RYDZE.
w Częstochowie, Teatralna 13. Tel. № 9.
Wyroby techniczne
Gumowe i Azbestowe
do wszelkich gałęzi przemysłu
Obcęgi gumowe
do kół powozowych
Bandaże, Osie, Resory
OPONY do samochodów i rowerów.
Weże gumowe i parciane
Obcasy gumowe.

Nowość Centralina Nowość
Jedyny, najlepszy i najskuteczniejszy proszek, do szybkiego tuczenia świń, i zapobiegający wszelkim chorobom, jak czerwotka krzywienie nóg etc.

Zadać składach aptecznych
Jedynym reprezentantem
Stanisław Hamburg
Aleja II w Częstochowie
Skład Apteczny

Laboratorium St. GÓRSKIEGO
Warszawa, Leszna № 12.

Apotol proszek, eliksir, i pasta do zębów o silnym aromacie i własnościach przeciwniejących, nadaje świeżość ust oraz białe i zdrowe zęby.
Ceny proszku 20 i 35 k., eliksiru 30 i 50 k., pasty 20 k.

Eksikans (pudełko z rozpylaczem) higieniczny proszek usuwający pot i odparzenie ciała oraz przykrą woń jego. Skutek po jednorazowym użyciu. Cena 30 k.

Crem Venus źródło piękności kobiecej usuwa piegł, plamy, przyszczy i liszaje, nadaje młodości i świeży wygląd. 50 k. i rb. 1.522 Sprzedaż wszędzie.

Arago najskuteczniej usuwa odleśki, brodawki i zgrubiałą skórę. Cena 35 i 60 k.

Puder Venus dla pań nagrodzony za swoją wytwórczość i nieszkodliwość na wystawach higienicznych i polecany jako najlepszy puder krajowy. 15, 30, 50 i rb 1.

Przedsiębiorstwo wyrobów cementowych
p. f. **Józef WARSZAWSKI** dawniej **TROSSET**
Mikołajewska № 8.
Wykonuje: Trotuary betonowe, Schody mozaikowe, Rury kanalizacyjne wszelkich rozmiarów, Posadzki sztuczne ksyloidowe.
Ceny niskie. Fabryka dom Hertza, obok Cyrkuła.
Tamże sprzedaż cementu w pojedynczo beczkami po cenach wagonowych.

Na Wystawie do sprzedania cztery pawilony różnej wielkości trzy kioski po 6 i pół metr. kwadr tak że 2000 kw. m. dachu z krokiewiami ze stajen. Ceny przystępne: Wiadomość w **Biurze Architektoniczno-Budowlanym Filipczyński Łopieński i S-ka**, ul. Cerkielna 7 Telefon 150, albo na wystawie pawil. „Świtcz” u p. Cholewicki 738-5-1
Stenografka, buchalterka z patentem poszukuje zajęcia. Oferty w Administracji gazety sub. „L. N. 4” 784-1-1

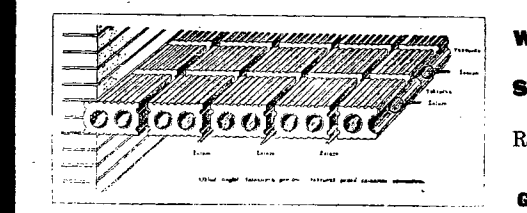
„Całą Parą“
Parowa maszyna do prania dla domowego użytku, jedyna w świecie, która nie drze i nie niszczy bielizny. Pranie odbywa się wyłącznie za pomocą pary bez najmniejszego mechanicznego tarcia bielizny 75% oszczędności na czasie pracy i wydatkach. Absolutna gwarancja za świetne wyniki prania. Obceirzeć i nabyć można na placu Wystawy Częstochowskiej w Pawilonie Wielkiego Przemysłu w kabinie firmy **Krzysztof BRUN i Syn**, tamże można otrzymać cennik z dokładnym opisem maszyny. Tysiące maszyn w użyciu.
Tow. Akc. J. A. JOHN.
Warszawa, Hortensja № 7.

„ARYSTOKRATYNA“
Mydło, krem i proszek.
Odnazczona na wystawie lekarskiej i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu—staje się skórę białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, nagry, złote plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.
Zadać w składach aptecznych i aptekach.
Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym
W a c ł a w a O R Z E Ł
w Częstochowie, III Aleja № 48.

Z terenu Wystawy można kupić za ośm przystępną: Motor naftowy 3 konny z kompletnym przyborem w doskonałym stanie Wiadomość u Inż. F. Dawidowicza II Aleja 3.
Mamy do wynajęcia zaraz jeden pokój przy rodzinie może być z obsługą blisko Klasztoru. Wiadomość w Gazecie Częstochowskiej. 730-2-1
O dnia 21 września o godzinie 7 wieczorem jadąc w stronę Jasnej Góry zgubiono paczkę lokainowego towaru w 2-ch kawałkach razem 27 lokai Łaskawy znalazła złoży w administracji Gazety. 1-1
Interes rzadziej z urzędzeniem do odstepienia, H-rby Antoni Kozmarek dogadanych warunkach. Stawowa Nr. 1. 737-6-1 Wiadomość Stawowa Nr. 7. 621-7-1

CZĘSTOCHOWA III Aleja 53, telefon № 87. Filija w ŁODZI Radwańska 9, telefon № 597

Allert i Buhle przedsiębiorstwo budowlane

Sporządza: Projekty, rysunki architektoniczne i kosztorysy.
Wykonuje: Budowy domów, fabryk, kominów fabrycznych i zakładów hutniczych.
Specjalność: Wielkie piece, glijaki, piece martenowskie i wszelkie roboty żelazno-betonowe.
Reprezentacja na gubernię Piotrkowską. Ceglano-żelaznych, bezdźwigarowych stropów systemu „Bremera” (opatentowane w Rosji za № 7835).
Główne zalety stropu ceglano-żelaznego bezdźwigarowego są:

- 1) Wielka wytrzymałość przy małej grubości stropu.
- 2) Absolutna ogniotrwałość.
- 3) Zabezpieczenie na przenoszenie dźwięku (mała akustyka). Izolacja od zimna.
- 4) Bezwarunkowe zabezpieczenie przed grzybem.
- 5) Proste i szybkie wykonanie (nie zatrzymujące robót murarskich)
- 6) Oszczędność na kubicyzacji murów ze względu na małą grubość stropu
- 7) Doskonałe przyleganie tynku od spodu z wykluczeniem rysek
- 8) Najtańszy ze wszystkich egzystujących dotychczas ceglanych, cementowych i żelazno-betonowych stropów.

Adres dla depesz „Albu” Częstochowa. 861

PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny — Częstochowa Aleja II Nr. 38 — kiosk „Świtcz” na Wystawie, w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Noworadomsku p. A. Kaczyński, w Dąbrowie p. Jan Dziekan, w Rakowie p. Leon Piotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50. wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednosłupowy lub jego miejsce: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) k. 50, nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz.